

DOLENSKI RAZGLEDI

NOVO MESTO, 22. oktobra 1970

ŠTEVILKA 14

BREŽIŠKI OKTOBER 1970

PRAZNIK USPEHOV NA MEJNIKU OBLETNIC

Z dobrimi željami in novimi obeti prihodnosti naproti

Praznovanje občinskega praznika vključujemo letos med prireditve v spomin na 29-letnico ustanovitve Brežiške čete in 25-letnico osvoboditve in vrnitve preseljenega prebivalstva na svoje domove. Dneve v oktobru smo izkoristili tudi za pregled ustvarjalnosti občanov v minulemu letu in načrtovanje naše prihodnosti. Kot vsa povojna leta je bilo tudi preteklo leto en sam uspešen delavnik naših delavcev, kmetov, izobražencev in drugih občanov, ki so vsak na svoj način in po svojih zmognostih ustvarjali sebi, občini in družbi boljše življenje, srečnejši jutrišnji dan.

Delovni naporji so bili v tem letu usmerjeni h krepitvi gospodarske moči občine, k višji kulturni ravni ter strokovni usposobljenosti ljudi z namenom, da bi bilo vse novo ustvarjeno še boljše kot doslej. Kakor vedno tudi tokrat, uspehi niso izostali. To pa še ne pomeni, da smo se že izkopali iz gospodarske nerazvitosti. Se vedno smo med manj razvitimi občinami v Sloveniji, kljub temu da je stopnja našega razvoja nad republiškim povprečjem. Ta ugotovitev naj ne izveni kot jadikovanje, temveč kot opozorilo, da moramo še naprej vztrajati pri razvijanju obstoječih podjetij, industrijskih obratov, turizma, gostinstva, trgovine, obrti, kmetijskih organizacij, kmetij, šol in kulturnih ustanov, telesne kulture, zdravstvene službe in drugih panog naše ustvarjalnosti.

Ob razvijanju in krepitvi že obstoječih zmogností pa moramo prizadevno ustanavljati tudi nove. In prav iz teh razlogov snujemo s pomočjo strokovnih služb in strokovnih delavcev v občini s sosednjimi občinami dolgoročni in sred-

njeročni načrt razvoja občine, o katerem je bilo v zadnjem času že veliko povedano.

VINKO JURKAS, predsednik občinske skupščine Brežice

Sposobnost je njihova legitimacija

Pri pregledu ustvarjalnosti delovnih ljudi v minulemu letu lahko z zaupanjem in ponosno gledamo na razvoj našega gospodarstva, ki je samostojno ali v obliki združenega dela pokazalo ne le, da je sposobno živeti, temveč se resnično vključiti v pospešen razvoj in napredek.

Razvojni načrti Tovarne pohištva v Brežicah v okviru Slovenijale, načrti Remontnega zavoda v Bregani, v brežiški Opekarni in

rudniku Globoko to potrjujejo. Razvojne sposobnosti so pokazali tudi kolektivi Agraria Brežice z gradnjo novih toplih gred, Kmetijska zadruga Bizeljsko s sodobnejšo obdelavo zemlje in vinsko polnilnico, zasebni kmetje z obnovo in uvajanjem novih načinov obdelovanja zemlje, vzrejo plemenske ter pitane živine, svinj, perutnine itd.

V prizadevanjih ne zaostajajo obrtna podjetja: Kovinoplast Jesenice z novimi proizvodnimi prostori, Metalgrad Jesenice s povečevanjem prometa in združevanjem obrtnikov, Obrtno kovinarsko podjetje Dobova, ki izpolnjuje svoje proizvodne načrte s kooperanti v Sloveniji in na Hrvaškem, prav tako pa tudi zasebni obrtniki, ki se s sodobnejšo proizvodnjo prilagajajo tržišču.

Gozdno gospodarstvo Brežice je s svojimi obrati napravilo odločilno prelomnico pri pogozdovanju, izkoriščanju lastnih gozdov, izpopolnjevanju mehanizacije. Napredek beležita trgovski podjetji Ljudska potrošnja in Krka iz Brežic s prenovljenimi trgovskimi in gostinskimi prostori, zdravilišče Čateške Toplice, Restavracija na Griču in Gostišče Mokrice. Prizadevni kolektiv Prevoza iz Brežic dokupuje nove tovornjake in zida nove obratne prostore. Kolektiv Podjetja za popravilo voz iz Dobove se je posvetil boljše izkoriščanju svojih zmogností. Stanovanjsko in komunalno podjetje iz Brežic pa gradi novo vodovodno omrežje in napoveduje gradnjo novih stanovanj.

Razveseljive naložbe v obrate

Naporom za napredek v občini se pridružujejo kolektivi tistih obratov, katerih matična podjetja

Imajo sedež v drugih občinah. Te dni pričakujemo v Brežicah začetek gradnje tovarne avtomobilске opreme za IMV Novo mesto. Vsak čas bodo končane priprave za obrat ljubljanske Vege. Petrol snuje načrte za razširitev gostinskih prostorov na Catežu, Emona iz Ljubljane pa pripravlja razširitev Cateških Toplic. Slovenija vino obnavlja s prizadevnim kolektivom v Brežicah in v sodelovanju s kmeti 30 hektarov vinogradov in napoveduje zgraditev predelovalnice grozdja in vinske kleti. »Beti« iz Metlike bo sezidala večje delovne prostore za obrat v Dobovi, Jutranka iz Sevnice želi povečati obrat v Brežicah na 400 zaposlenih, Elektrotehna iz Ljubljane pa bo postavila v Brežicah svojo trgovsko hišo. Tudi železniško podjetje iz Ljubljane, PTT podjetje iz Novega mesta in Elektro Celje z veliko prizadevnostjo izboljšujejo svojo dejavnost v občini. Za sodelovanje in pripravljenost vsem kolektivom v občini in zunaj njenih meja iskrena hvala!

Otroško varstvo še čaka

Gospodarstvo in njegov razvoj obravnavam na prvem mestu zato, ker ga želimo razvijati hitreje od drugih služb, da bi čimprej uravnesili gospodarsko razvitost s splošnimi potrebami. To pa ne pomeni, da nismo delovali tudi na drugih področjih. V občini smo v zadnjih letih mnogo napravili za izboljšanje osnovnega šolstva. Tem uspehom se letos pridružuje na no-

vo zgrajena osnovna šola v Brežicah, ki bo odprta 28. oktobra. Zatem bo na vrsti obnova drugih šol. Za gimnazijo bo treba dograditi telovadnico, učenci trgovske stroke pa bodo prav tako morali imeti bolj urejene šolske prostore. Medtem ko imamo za šole jasne načrte, pa otroško varstvo ni urejeno. Zapisali si ga bomo med naloge prihodnjih let.

Z modernizacijo cest v minulem letu nismo imeli preveč sreče. Zagotovljena so le že začeta dela na cestnem odseku Brežice — Pohanca in na cesti skozi Brezino. Na novo je bila urejena le cesta na Catežu. Upam, da bo do praznika asfaltirana cesta do gradu Mokrice in da bo prišla na vrsto tudi Cankarjeva ulica v Brežicah. Vsi drugi cestni odseki morajo počakati na obdobje 1971—1975. Med pomembnejše posege v prometu sodi gradnja novega mostu čez Savo v Brežicah. Za začetek del je zagotovljen denar že to jesen.

Kolektiv bolnišnice daje lep zgled

Tudi na področju socialnega zavarovanja, zdravstvene zaštite in zdravljenja prebivalstva imamo še mnogo nerešenih stvari. Z njimi se bomo ukvarjali letos in prihodnje leto. Program bolnišnice je rešen, skrbi pa nam povzroča ureditev zdravstvenega doma. Bolnišnica svoj razvojni načrt že izpeljuje po zaslugi prizadevnega kolektiva, ki je sam zagotovil več kot polovico

denarja iz svojega žepa. V razvoju skupščinskega sistema smo v minulem letu precej napravili. Sprejet je bil nov statut občine, pomembna pridobitev pa je tudi ustanovitev predsedstva skupščine, ki ga tvorijo predstavniki skupščine, skupščinskih organov in družbeno-političnih organizacij. To telo je dobro zaživeło.

Krajevne skupnosti iz leta v leto krepijo svojo vlogo. Med najboljše sodijo krajevne skupnosti Pišence, Catež, Sromlje, Jesenice, Dobova, Blzeljsko, Kapele, Artiče in Globoko. Sodelovanje z občino je dobro, najtrši oreh za te skupnosti pa je zagotovitev materialne osnove.

V tem sestavku nisem zajel vsega, kar smo delali in kar bomo še delali. Se so področja, ki zahtevajo aktivno prisotnost skupščine, delovnih organizacij in vseh občanov. Pomembno pa je, da bomo vzporedno z razvojem gospodarstva in njegovo močjo razvijali tudi stanovanjsko komunalno gospodarstvo, urbanizacijo, socialno skrbstvo, kulturo in prosveto, telesno kulturo, sredstva informacij, spomeniško varstvo, narodno obrambo, civilno zaščito, požarno varnost in druge za občane pomembne dejavnosti.

Za praznik občine in 25-letnico osvoboditve vam, dragi občani, v imenu predsedstva skupščine iskreno čestitam ter želim mnogo uspehov in sreče.

VINKO JURKAS
predsednik skupščine občine
Brežice

Brežice — Pod obzidjem

(Foto: Baškovič)

MINILO JE NAŠIH 25 LET

Pravijo, da pomeni obujanje spominov prve znake staranja pri človeku. Menda bo res del resnice v tem, saj so tistim, ki so doživeli leto svobode 1945 kot otroci, danes naša tako imenovana srednja generacija; tisti, ki so pričakali leto svobode v zrelih letih, so zdaj v jeseni svojega življenja, od mnogih pa smo se na žalost že za vedno poslovili.

Za oboje pa je obujanje spominov in razmišljanje o minulih 25 letih skoraj nekam odveč: čemu bi se kdo od teh dveh generacij še posebej spominjal, da »mladosti leta, dni mojih lepša polovica, kmalu ste minule«? Če si tedaj že dovoljujemo zapisati nekaj spominov in razmišljanj na minula leta, je to namenjeno bolj našim mladim, ki so jih rodila povojna leta.

Cesa vsega niso naši občani težkega in lepega doživeli od tistega poletja in jeseni 1945, ko so se od vzhoda, s severa in zahoda vračali na svoje opustošene domove. Graditi je bilo treba na ruševinah, iz nič, živeti v pomanjkanju, mesece, leta. In še preden sta si naš kmet, naše podeželje sama opomogla, je že moralo dajati svoj delež industrializaciji dežele, dati delovno silo, odkup, obvezno oddajo itd. Ni bilo lahko. Obetali smo jim: razvita industrija bo vrnila svoj dolg podeželju. Vrača ga, vrnila ga še ni.

Toda kdo je pred dvema desetletjema slutil, kakšen bo naš razvoj v letu 1970, kako bo takrat živele naša vas, kakšne težave se bodo spet pojavile? Kdo je slutil, da bodo kmečki otroci, ki žive v naših, nemških in francoskih mestih, po-

zabljali na svoje starše na Kozjanskem, v Beli krajini, v Halozah in na Goriškem, in da jih bodo obiskovali samo enkrat ali dvakrat na leto, ko se bodo z najmodernejšimi avtomobili vračali iz svojih vikendov in letnih dopustov.

Ekonomisti bodo rekli, da je takšen proces ekonomska zakonitost, ki nujno vodi v razslojevanje, preslojevanje, deagrarizacijo in podobno. Naj bo to tudi res, ampak ti procesi prizadevajo žive, ostarele ljudi, ki so skoraj vsa leta svojega življenja bili izpostavljeni raznim zakonitostim in nezakonitostim.

In socialistična družba je zato socialistična, ker spoznava in obvladuje zakonitosti. Obvladuje zakonitosti v korist človeka, delovnega človeka.

Mar je vedno in povsod tako? In če ni — zakaj ni? Pot k uresničevanju teh ciljev imamo. Vsi vemo in razglavamo, da je ta pot naše samoupravljanje. Če tedaj teh nalog ne izpolnjujemo, smo krivi sami. Ampak ne recimo temu krivcu družba, temveč smo to mi, oziroma povsem določno — jaz, ti, on. Reformirati — spreminjati se moramo tedaj mi in spreminjala se bo družba.

Naj takšno reformo doživimo in uresničimo v prihodnjih letih, ko vstopamo na pot proti zlatemu jubileju naše svobode. Če se bo tega osvestila naša srednja generacija in posebno še naša mladina, bo pri nas manj težav z nacionalnim vprašanjem, manj bo primerov socialne diferenciacije, ne bo starostno in socialno ogroženih posameznikov v mestih in vaseh, tudi naše vasi se bodo pomladile in naši najbolj sposobni in pridni fizični in umski delavci ne bodo več ustvarjali dobičkov tujcu. Potem se nam ni bati, da bomo postali družba pretežno bogatih revežev, temveč bomo družba ljudi z bogato osebnostno kulturo, z razvito osebnostno odgovornostjo, z razvitim čutom vzajemnosti — družba socialističnega humanizma.

Sebi in našim občanom želim ob srebrnem jubileju naše svobode čimprej doseči in uresničiti družbo takšnih ljudi — družbo socialističnega humanizma.

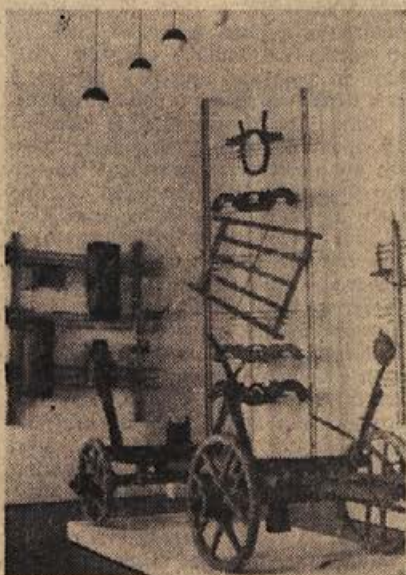
V zaupanju na bodoče srečno sožitje ljudi z razvitimi kvalitetami socialistične osebnosti praznujmo letos, ob 25-letnici naše svobode, naš letošnji občinski praznik!

Našim občanom vse najboljše in lep pozdrav!

STANKO SKALER,
predsednik občinske konference
SZDL Brežice

Prof. Stanko Skaler, predsednik občinske konference SZDL v Brežicah

Posavski muzej — sprehod skozi domačo preteklost.

(Foto: J. Teppey)

Izdajo te številke Dolenjskih razgledov so s svojimi denarnimi prispevki omogočili: Občinska skupščina v Brežicah, Agraria Brežice, Trgovsko podjetje Krka Brežice, Obrtno kovinsko podjetje Dobova, Kovinoplast Jesenice in druge delovne organizacije.

AGRARIA 1970

- V ZEMLJI SO NAŠE KORENINE

navo vseh družbenih in kreditnih obvez. Del denarja pa bo ostal še za razširjeno reprodukcijo. Pomemben uspeh je tudi v tem, da si je Agraria utrdila položaj v živinoreji in da je prevzela vodilno mesto med gojitelji rezanega cvetja v Sloveniji ter se tako uvrstila med pomembnejše proizvajalce cvetja v državi.

Agraria Brežice je danes in bo ostala tudi v prihodnje največja gojiteljica rezanega cvetja v Sloveniji. Utrdila si je tržišče tako, da jo morajo tudi drugi proizvajalci upoštevati in računati z njo. Podjetje je letos ustvarilo svojo enoto za prodajo rezanega cvetja v Ljubljani, in sicer za območje Ljubljane, Gorenjske in Primorske. Podobno poslovno enoto bo podjetje organiziralo še letos ali najpozneje v prvih mesecih prihodnjega leta v Mariboru za območje Maribora, Koroške in Prekmurja. Za gojitev rezanega cvetja je Agraria navezala poslovne stike s kooperanti: kmetijsko zadružno v Novi Gorici, z Vrtnarstvom v Celju in Velenju in s kmetijsko zadružno Filip-Jakov v Zadru.

Leto 1970 je za podjetje uspešno tudi zaradi pomembnih raziskav termalne vode na čateškem območju, kjer bodo nove količine tople vode omogočile podjetju razširitev površin pod steklom od sedanjih 20 tisoč na 43 tisoč kvadratnih metrov. Za občinski praznik bo dokončan nov rastlinjak s površino 6 tisoč kvadratnih metrov.

Količine rezanega cvetja se bodo od sedanjih treh milijonov nageljnov v letu 1971 povečale na 7 milijonov cvetov, skupna količina lastne in kooperacijske gojitve pa bo presegla 12 milijonov nageljnov.

Letos so na Čatežu prvič obrodili novi nasadi breskev, ki obsegajo 15 hektarov površine. Pogled s Prilip kaže šele pravo sliko o razvijajočem se vrtnarskem obratu in breskovem nasadu, ki sta plod načrtnega dela na čateškem polju.

Ceravno sadjarstvo ne predstavlja večjega deleža v proizvodnji podjetja, mu posvečajo posebno pozornost in spremljajo tržne razmere. Letos je Agraria opravila melioracijska in druga dela na desetih hektarjih površin v Arčičah, ki tvorijo osnovo novega sadjarskega obrata. Ljudem na tem območju bo nudil dodatno zaposlitev, trg pa obogatil s sadjem, po katerem je veliko povpraševanje.

Agraria posveča posebno pozornost kooperacijski proizvodnji, čeprav ta način in prosti odkup kmetijskih pridelkov ne presegata vrednosti lastne kmetijske proizvodnje. Za to dejavnost je v sestavi poseben obrat za pogod-

beno sodelovanje, obrat s posebnim obračunom in z organi upravljanja, v katerih so pretežno zastopani zasebni kmetijski proizvajalci. Kooperacijsko sodelovanje z zasebnimi kmetovalci obsega pridobivanje mleka, pitanje živine ter pospeševalno dejavnost, zlasti za govedorejo, za katero je organizirana tudi selekcijska služba. To delo opravljajo trije molzni kontrolorji. Večletno vztrajno delo v organizacijskem in strokovnem pogledu se odraža v tem, da je ustvarjeno jedro čistopasemskih rodovniških krav. Teh je zdaj 98. Povečala se je tudi molznost krav pri kooperantih, odkupno mrežo za mleko pa je Agraria razširila tudi na območje Dobove in Kapel. Na leto odkupi podjetje 823 tisoč litrov mleka, v prihodnje pa naj bi se letni odkup povečal na milijon sto tisoč litrov.

Kooperacijski obrat se loteva tudi preusmerjanje kmetij, za kar se zanimala čedalje več kmetov. Za sedaj manjka kreditov. Dva kmetovalca sta letos sklenila s podjetjem desetletno pogodbo za oddajo mleka in telet. Svoje površine sta temu ustrezno prilagodila za pašo in pridelovanje sena. Predvsem na območju od Bukoška do Zakota in Črnca je še več kmetov, ki bi bili pripravljeni za specializacijo. Hranilnica in posojilnica Agrarie je lani in letos dala za te namene 150 tisoč dinarjev posojil. Vzporedno s tem je strokovna služba pridobila mnogo kooperantov za to, da so povečali pridelek krme z izdatnejšim gnojenjem, z izbiro primernih sort semena, s pravočasno košnjo sena ter z večjo uporabo kemičnih sredstev za zaščito rastlin in zatiranje plevela.

Letos so v kooperaciji vzredili 290 pitanih telet (skupna teža 61.400 kilogramov), 261 prašičev s skupno težo 23.500 kilogramov in 7.800 piščancev s skupno težo 14.600 kilogramov. Do konca leta računajo še na pogodbeno vzrejo 300 telet, 170 prašičev in 3.000 piščancev.

Agraria ima v svojem sestavu močan trgovski obrat za oskrbo kmetijstva z umetnimi gnojili, zaščitnimi sredstvi, stroji in drugim materialom. Trgovska poslovalnica v Brežicah je ena najbolj obiskanih in najbolj založenih s tovrstnim blagom v Brežicah in v Posavju. Specializirane oddelke z zaščitnimi sredstvi, semeni in kmetijsko mehanizacijo vodi za to strokovno usposobljeno osebje, ki pri prodaji blaga kupcu tudi svetuje. Trgovske poslovalnice z reprodukcijskimi materiali za kmetijstvo ima podjetje v Brežicah, Krški vasi, Čerkijah, Mokricah, Dobovi, v Kapelah in Globokem. Podjetje bo tovrstno oskrbo še izboljševalo.

Agraria iz Brežic je eno večjih podjetij v občini. Prevzelo je poslovanje nekdanje kmetijske zadruge in obstoji že skoraj petindvajset let. S skromnimi začetnimi sredstvi se je Agraria gospodarstvo občine Brežice zelo do danes razvila v močno, za pomembno podjetje. Posebno velik vzpon je dosegla po letu 1960.

V podjetju je danes zaposlenih 250 delavcev, ki napravijo za 50 milijonov dinarjev prometa na leto. Podjetje razpolaga z osnovnimi in obratnimi sredstvi, katerih vrednost presega 250 milijonov dinarjev, lastna sredstva v poslovnem in rezervnem skladu pa štejejo nad 10 milijonov dinarjev.

Ves čas obstoja je podjetje rentabilno poslovalo in bilo je sposobno prebroditi majhne in velike krize, ki so sprlo neresenih sistemskih vprašanj in položaja kmetijske panoge v naši družbi in na svetu sploh neogibne.

Kmetijska proizvodnja je osnovna dejavnost podjetja. V tej panogi dela več kot polovica zaposlenih. V kmetijsko dejavnost je vloženih tri četrtine vseh sredstev podjetja in kmetijstvo je tudi glavni vir dohodka. Razen te dejavnosti se loteva podjetje tudi drugih zvrsti, ki so posredno ali neposredno povezane s kmetijsko proizvodnjo. Kmetijstvo ima podjetje organizirano na lastnih obratih, pa tudi na posestvih zasebnih kmetov. V obratih v Trnju, Čerkijah, Globokem, Mokricah in na Čatežu ima Agraria organizirano specializirano proizvodnjo, v kateri zavzemajo glavno mesto perutninarstvo, živinoreja, hmeljarstvo, sadjarstvo in vrtnarstvo s posebnim poudarkom na vzgoji rezanega cvetja.

Med pomembnejše delovne uspehe tega leta si šteje podjetje to, da bo ob osebnih dohodkih, ki v povprečju ne bodo manjši od 1.115 dinarjev, ustvarilo še dovolj sredstev za porav-

Agraria bo dala letos na trg 6 milijonov jajc, 500 ton sadja, en milijon kilogramov sene, tri milijone nageljnov, 150 tisoč piščancev, 120 tisoč plemenjskih jarkic, 35 ton suhega hmelja, 700 štiristokilogramskih pitanih goved, večje število pitanih telet itd. Vrednost njene kmetijske proizvodnje bo letos presegla 12 milijonov dinarjev.

Prodaja pridelkov je zadnja in najpomembnejša faza v proizvodnji. Zanj ima podjetje specializiran trgovski obrat. V sklopu tega obrata so tudi druge dejavnosti, na primer oskrba z močnimi krmili, ki jih podjetje kupuje ali izdeluje v lastni mešalnici.

Ni manj pomembna od trgovskega obrata za prodajo kmetijskih pridelkov nista tudi trgovina z živili in klavnica z mesnicami. Trgovski obrat z živili vključuje dve delikatesni trgovini, dve trgovini s sadjem in zelenjavo, ribarnico in kiosk na Catežu. Vredno je omeniti tudi to, da ustanavlja podjetje posebno enoto za prodajo s cvetjem na drobno. Tako je oktobra letos Agraria že odprla sodobno cvetličarno, v načrtu pa ima odpiranje takih poslovalnic tudi v drugih krajih Slovenije. Podjetju je uspelo rekonstruirati tudi klavnico v Brežicah, katere zmogljivosti bodo po preureditvi zadostovale za najmanj trideset let.

Brez mehanizacije si tudi v kmetijstvu ni mogoče zamisliti, da bi bilo delo pravočasno opravljeno. To velja za podjetje, kakor tudi za zasebnega kmeta. Zato je upravičena, čeprav ekonomsko ne vedno dovolj utemeljena težnja zasebnih kmetov po kmetijskih strojih. Spričo tega, da je na območju Agrarie že nad 70 traktorjev v zasebni lasti in da se njihovo število tedensko povečuje, se je podjetje odločilo, da bo v bodoče nudilo strojne storitve kmetom le s težjimi, večjimi in specializiranimi stroji, kot so žitni in koruzni kombajni, težki stroji z rigolnimi plugi in podobno. Podjetje ima danes že osem žitnih kombajnov, sedem buldožerjev, kupiti pa namerava tudi nekaj drugih strojev. Za popravilo strojnih pripomočkov ima podjetje mehanično delavnico, ki jo namerava usposobiti tudi za popravilo kmetijskih strojev v zasebnih rokah.

Podjetje ima lastno hranilnico in posojilnico. Ta enota ima ločen poslovni odbor, ki ga tvorijo vlagatelji. Odbor odobrava posojila. Hranilnica in posojilnica gospodari s sredstvi številnih vlagateljev, ki so ji zaupali svoje prihranke. Del sredstev je vložilo vanjo tudi podjetje. Kmetje lahko dobijo posojilo za različne namene po preprostem postopku. Kolikor se bo povečal krog varčevalcev, se bodo povečala tudi sredstva hranilnice in posojilnice in z njimi vred možnosti za najemanje posojil.

Alfons Vašcer iz Zakota je letos sklenil z Agrario pogodbo o desetletnem sodelovanju. Dobil je posojilo za nakup molznega stroja, v kratkem pa bo izkoristil tudi 15.000 din posojila za tlačni obračalnik, ventilator ter puhalnik za dosuševanje sene. Kmet Vašcer odda na mesec po 1500 litrov mleka. (Foto: M. Vesel)

Delo v rastlinjakih, kjer je vse leto eno samo poletje. (Foto: J. Teppey)

Pobiranje jaje v kokošnjaku AGRARIE v Cerkljah.

(Foto: M. Vesel)

Lepotica med slovenskimi šolami. Po načrtih inž. arh. Franca Filipčiča jo je sezidal Pionir iz Novega mesta.

SODOBNA ŠOLA ZA MLADI ROD V BREŽICAH

KAMEN NA KAMEN - PALAČA

Na vprašanja novinarke Jožice Teppeyeve odgovarja ravnateljica osnovne šole bratov Ribarjev Angela Škaler — Nova šola daje trajen pečat podobi Brežic — V svetlih, toplih in udobnih učilnicah bo bivanje v šoli prijetnejše — Poskrbljeno bo tudi za varstvo šolarjev po pouku

28. oktobra bodo v Brežicah odprli vrata nove šole, ki bo sprejela pod streho nad tisoč otrok. Z njim se bodo izpolnila dolgoletna pričakovanja staršev, učiteljev in učencev po sodobnejših, svetlejših in prostornejših učilnicah za mladi rod.

Besedo o tem, kakšna bo nova šola, kako bo opremljena in kakšne prednosti bo imela, prepuščam ravnateljici osnovne šole bratov Ribarjev v Brežicah Angeli Škalerjevi.

— Naj najprej povem, v kakšnih razmerah smo delali doslej. Centralna šola dela v dveh zastarelih in tesnih, za sodobni pouk neprimernih šolskih stavbah, s poukom v dveh ali celo v treh izmenah. Ob taki časovni in prostorski stiski je moč le s težavo organizirati celotno vzgojno izobraževalno dejavnost, ki jo zajemata učni načrt in delovni program šole, in razumljivo je, da učitelji in učenci želijo, da bi se čimprej preselili v novo šolsko poslopje, pri katerem v teh dneh zaključujejo še zadnja obrtniška dela in z združenimi močmi hitijo z vsaj najnujnejšo zunanjo ureditvijo.

Novo šolsko poslopje bo lahko v eni izmeni sprejelo v svojih učilnicah do 1180 otrok. V njem je 36 učilnic, od tega 16 matičnih z dvema kabine-toma za učence od prvega do četrtega razreda in 20 predmetnih učilnic s kabineti za vsak posamezni predmet. Šola ima veliko moderno opremljeno telovadnico, za širšo dejavnost učencev pa bodo služili tudi večnamenski prostor, pionirska soba, knjižnica in čitalnica ter športna igrišča in vrt v neposredni okolici šolskega poslopja.

Ob vходу sta dve veliki garderobi, v katerih bodo lahko odložili obleko in obutev prav vsi učenci. Vsi prostori bodo centralno ogrevani in tudi odložena obleka in obutev bosta v hladnem jesenskem in zimskem času v ogrevanem prostoru in učenci se bodo po končanem pouku oblačili in obuvali z vse prijetnejšimi občutki, kot je to danes, ko jim obleka in obutev na mrzlih šolskih hodnikih skorajda zmrzne. Z zdravstvenega vidika je to izredno velika pridobitev, posebno za učence, ki morajo v vsakem vremenu dnevno prepešati ali prevoziti s kolesom več kilometrov do šole in nazaj.

Tudi pred telovadnico sta dve garderobi in sanitarni prostori, ki so še posebej opremljeni s kabinami za tu-

širanje, umivalniki in koriti za umivanje nog.

Šola ima moderno opremljeno kuhinjo, v kateri bodo po nizkih cenah lahko prejeli malico, toplo malico ali kosilo vsi učenci, ki bodo to želeli ali pa bodo teh obrokov še posebej potrebni.

Vsi šolski prostori bodo pozneje ozvočeni. V vsaki učilnici in v pionirski sobi bo poleg vseh obstoječih avdiovizualnih sredstev mogoče priključiti in uporabljati televizijski aparat.

V višjih razredih kabinetni pouk

— Potemtakem starši lahko pričakujejo v sodobni šoli tudi sodobnejši pouk za svoje otroke?

V novi šoli je dovolj prostora, učilnice so smotno razporejene, dovolj velike in svetle. Vsak oddelek od prvega do četrtega razreda ima svojo učilnico, učenci višje stopnje pa bodo imeli kabinetni pouk v specialnih učilnicah. Ko bo šola v večji meri opremljena s potrebnimi učili, učnimi pripomočki in avdiovizualnimi sredstvi — in to bi bilo treba oskrbeti čimprej — bodo ustvarjeni vsi pogoji, ki bodo učiteljem omogočili zares sodobnejši, intenzivnejši in racionalnejši pouk ter vzgojo učencev.

Nova brežiška osnovna šola bo veljala 7.952.600 din, oprema zanjo pa 570.000 din. Do 30. septembra je bilo vloženih vanjo 5.140.000 din, od tega 1.737.167 krajevnega samopriskpevka, 567.833 din sredstev iz sklada za otroško varstvo in za 2.835.000 din posojila republiške izobraževalne skupnosti. Krajevnega samopriskpevka, ki ga plačujejo za obnovo in gradnjo šol vsi občani, se je do zadnjega septembra nateklo 2.189.000 din.

Velike prednosti kabinetnega pouka bodo učitelji prav gotovo z veseljem izrabili, saj se bodo v obstoječih kabinetih, kjer jim bodo na voljo potrebni delovni prostor, učila, učni pripomočki in strokovna literatura, lahko zares temeljito pripravljali na pouk, vodili medsebojne strokovne posvete in se strokovno izpopolnjevali, pripravljali naloge objektivnega tipa in šolske naloge ter na različne in didaktični material za sodobno in intenzivnejše delo z učenci.

Učitelji nižje stopnje bodo razpolagali z vsem prostorom v matičnih učilnicah in bodo prav tako imeli dovolj možnosti za svoje razredno in izvenrazredno delavnost, ki tu bodo ob tesnem medsebojnem sodelovanju v novih delovnih pogojih z veseljem še razširili in popolnili ter si prizadevali vse učence čim bolj intenzivno vključiti v učno-izobraževalni proces in ostale dejavnosti, ki jih bo organizirala šola.

Pouk samo dopoldne

Kaj pa varstvo šolariev?

Vsi učenci bodo imeli pouk dopoldne, v popoldanskem času pa bomo s pomočjo zainteresiranih staršev skušali čimprej organizirati podaljšano bivanje za vse tiste učence, ki po končanem pouku doma nimajo potrebnega nadzora, in za tiste, ki jim bo pri učenju potrebna strokovna pomoč.

— Novo okolje bo prav gotovo spodbudilo zanimanje in prizadevanja za svobodno dejavnost učencev?

Organizirali bomo vrsto najrazličnejših aktivnosti in tako omogočili učencem v čim večji meri razviti njihova ustvarjalna nagnjenja in interese.

Zažive'a bo tudi mala šola

— Ali se bodo tudi za vozače začeli z novo šolo bolj časi?

Po preselitvi v novo šolo bomo verjetno končno rešili težave tistih učencev, ki prihajajo v šolo z avtobusom. Imeli bodo svoj prostor, kjer se bodo zbirali pred poukom in po njem ter se pod nadzorstvom učiteljev učili in izdelovali domače naloge. Urnik bomo veliko lažje uskladjali z voz-

nim redom šolskih avtobusov in ga uredili tako, da bodo vsi učenci prišli k pouku pravočasno in da ne bodo več predčasno odhajali od zadnjih učnih ur.

— Tudi za dopolnilni pouk bo posej več možnosti in za malo šolo prav tako, kajne?

Ure dopolnilnega pouka bodo določene z rednim urnikom in trudili se bomo, da bodo k dopolnilnemu pouku prihajali vsi učenci, ki jim bo ta pouk potreben.

Sprico prostorske stiske v Brežicah doslej nismo mogli organizirati male šole za predšolske otroke, v novem šolskem poslopju pa bomo že letošnje leto našli primeren prostor tudi za to nadvse važno predšolsko vzgojno dejavnost in vanjo vključili vse otroke, ki se pripravljajo za vstop v šolo.

Estetska podoba podaja roko uporabnosti

— Pa še besedo dve o tem, kako ste zadovoljni z delom arhitekta.

Inž. arh. Franc Filipčič, ki se je tudi kot družbeno-politični delavec zavzemal za ureditev šolskih prostorov v Brežicah in v občini, se je s posebno prizadetostjo lotil projektiranja naše šole. Pri svojem delu je ves čas sodeloval z učiteljskim zborom šole in s strokovno službo pri republiškem sekretariatu za šolstvo SRS. Pri projektiranju pa vsekakor ni imel lahkega dela; omejevali so ga prostorsko-financijski normativi republiške strokovne službe, še bolj pa skromna finan-

na sredstva, ki so bila na voljo pri občini. Tem zahtevam se je maksimalno prilagodil, kar na primer ni bilo potrebno upoštevati projektantom šol v tistih slovenskih občinah, ki so gradile šolske stavbe z lastnimi sredstvi in se jim ni bilo potrebno ozirati na višino cene za kvadratni meter.

Upoštevajoč ta dejstva, je arhitekt Franc Filipčič svojo nalogo odlično rešil, kar mu nesporno priznavajo gradbeni in šolski strokovnjaki.

Treba je tedaj poudariti, da je projektant ustvaril popolnoma izvirno šolsko arhitekturo v Sloveniji, ki je za Brežice pomembna še toliko bolj, ker od začetka našega stoletja, ko so nastale stavbe bolnišnice in slovenskega Narodnega doma, tu ni bil več ustvarjen noben projekt, ki bi dal trajnejši pečat urbanizmu našega mesta.

Selitev že v tem polletju

— Ali se boste kmalu preselili v nove šolske prostore?

28. oktobra bomo odprli novo sodobno osnovno šolo, zaradi tehničnih vzrokov pa se bomo vanjo preselili nekoliko pozneje, vendar vsekakor še v prvem polletju. Otvoritev šole bo za naše učence in učitelje ter za vse naše občane velik dan, eden največjih v času tristoletnega obstoja osnovne šole v Brežicah. Ob vsem tem zmagoslavju pa bo še posebno prijetna zavest, da smo tudi mi — občani — s svojo odločitvijo za samopriskpevek in s svojimi denarnimi prispevki pomagali zgraditi ta veličastni šolski objekt.

V šolo po štiri poti, a ne več dolgo.

(Foto: J. Teppey)

DEL DOBIČKA POSREDNO VRAČAJO KUPCEM

ČAS JE ZLATO ZA KUPCE IN TRGOVCE

V Brežicah bo zrasla nova, sodobna blagovna hiša

Kolektiv trgovskega podjetja Krka si prizadeva, da bi podjetje kar najhitreje napredovalo in dohitevalo potrebe sodobnega človeka. V podjetju vse bolj ugotavljajo, da je čas zlato za nje in za tiste, ki kupujejo.

Kupcem želijo nuditi hitro in kulturno postrežbo in jim približati čim širši izbor kvalitetnega blaga v sodobnih prostorih po načinu samopostrežbe in samoizbire.

Raven osebnih dohodkov skuša ta kolektiv obdržati v splošnih okvirih družbenih in moralnih norm. Razliko ustvarjene vrednosti vlagajo v sklade po dolgoročnem planu razvoja podjetja in jo uporabljajo za večanje sodobnih prodajnih zmogljivosti. S tako obliko posredno vračajo kupcem del dobička, ki ga ustvarja podjetje.

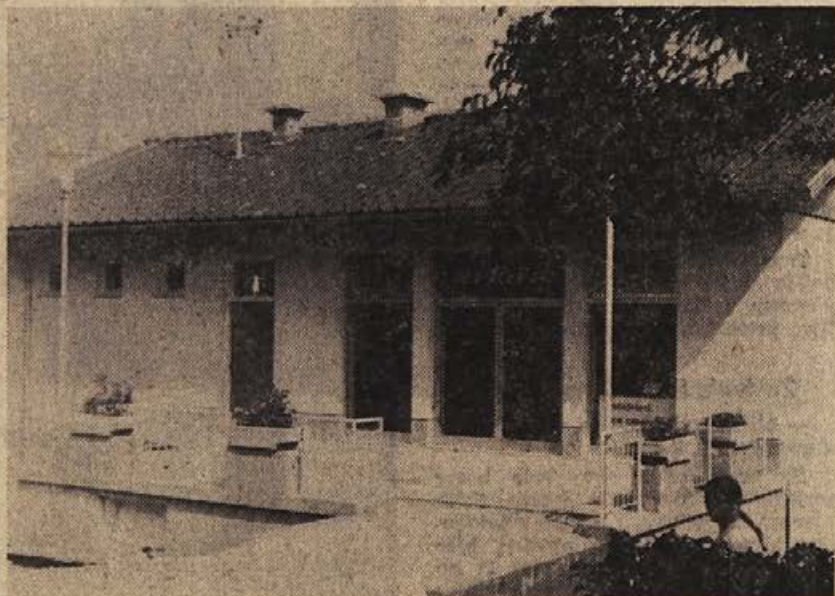
Na tej razvojni poti in po teh načelih je podjetje že uredilo dve samopostrežni trgovini in eno samoizbirno trgovino v Brežicah. V zadnjih letih je zgradilo nove poslovalnice v Župelevcu in na Čatežu ter opremilo s sodobno opremo vrsto svojih trgovin. Stari poslovni inventar bodo zamenjali v mnogih poslovalnicah in postavili vanje sodobno opremo, hladilne in druge naprave. V okolici Brežic in v mestu nameravajo zgraditi bodočemu urbaniščenemu razvoju primerno blagovno hišo.

Letošnje poslovanje kaže, da se kolektiv drži načel, ki smo jih omenili

na začetku sestavka. Osebnih dohodkov so povečali od januarja do konca avgusta za 21,69 odst., dobiček pa za 66,65 odst. Povprečni prejemki na zaposlenega so bili lani 1.005 dinarjev, letos 1.223 dinarjev.

Pri podjetju dela 125 ljudi, to je dva več kot v minulem letu. Celotni dohodek je v lanskem osemmesečnem obdobju dosegel vrednost 26.817.000 din, letos 32.818.000 din. Povečal se je torej za 22 odstotkov in je za 1,5 odst. presejal plan. Promet na osebo se je povečal od lanskih 218 tisočakov na 263 tisoč din, dobiček na osebo pa od 3.298 din na 4.804 din. Lani so porabili v tem obdobju skoraj 24 milijonov dinarjev, porabljena sredstva letos pa znašajo 29 milijonov 626 tisoč. V tem je upoštevano tudi investicijsko vzdrževanje, ki so ga imeli letos za 54 odstotkov več kot lani.

DOLENJSKE RAZGLEDE — po sebnem kulturno rubriko Dolenjskega lista, urejajo: Jože Dular, Tone Gošnik (odgovorni urednik), France Grivec, Janko Jarc, Bogomir Komelj, Lado Smrekar, Severin Sali in Stanko Skalcer. Lektor: Karel Bačar. Oblikovalec: Marjan Moškon.

Nova trgovina, ki jo je Krka pred dobrim mesecem odprla na Čatežu. (Foto: J. Teppey)

Anton Sinkovec iz Obrežja pri Jesenicah

KONČNO Z DEŽJA POD STREHO

Za občinski praznik se bo kolektiv Kovinoplasta z Jesenic preselil v nove prostore. Podjetje je gostovalo v starem gospodarskem poslopu od leta 1964. Osem let so delavci prebili v zasilno preurejenih hlevih, v tesnih in mrzlih delavnicah.

Bodoči obratovodja Anton Sinkovec je bil med tistimi osmimi delavci, ki so podjetje postavili na noge. Sedem jih še vedno dela pod isto preluknjano streho starih hlevov.

»Ker ste tako dolgo vzdržali, potem boste s toliko večjim veseljem začeli delati v novih delavnicah. Kaj vse si obetate po preselitvi?

»Povečali bomo produktivnost, ker bomo ustvarjali v bolj razmerah. Lotili se bomo cinkanja. To delo smo do sedaj oddajali drugim, kar nam je pobralo 60.000 do 70.000 din na leto. Pripravljamo se tudi na to, da bomo vpeljali nov izdelek, česar vam pa še ne smem zaupati do kraja. Za sedaj je to še naša poslovna skrivnost.

— Koliko ste investirali v nove delavnice?

— Zgradba nas bo veljala 618 tisoč dinarjev, posojila pa smo dobili 420 tisoč dinarjev.

— Kakšne težave vas spremljajo?

— V zadregi smo za obratna sredstva — seveda zaradi slabih plačnikov. Velika podjetja moramo kreditirati tudi po tri mesece. Primanjkuje nam materiala, zlasti železa in medenine in tako ne moremo dovolj hitro izpolnjevati naročil.

— Kaj ste po poklicu in kakšno šolo obiskujete v Samoboru?

— Kovač sem. Petkrat na teden prisostvujem večernemu pouku za delovodje. Zda sem v drugem letniku.

— Torej ste prvi letnik končati z uspehom?

— Da, dobil sem prav dobro oceno. Za učenje mi zmanjkuje časa, toda poskušal bom vztrajati do konca. J. TEPPEY